

TYÖVÄEN SIVISTYSLIITTO

VUONNA 1950

Työväen Sivistysliiton toimikunnan kertomus liiton toiminnasta vuonna 1950

I. Jäsenjärjestöt.

Kertomusvuoden ajan kuuluivat liittoon: Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Finlands Svenska Arbetarförbund, Työväen Urheiluliitto, Suomen Kutomateollisuustyöväen liitto, Suomen Työväen Musiikkiliitto, Suomen Sosialidemokraattinen Työläisnaisliitto, Suomen Sosialidemokraattinen Nuorisoliitto, Työväen Näyttämöiden liitto, Suomen Kirjatyöntekijäin liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Raittiusliitto, Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiö, Suomen Työväen Esperantoliitto, Suomen Liiketyöntekijäin liitto, Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto, Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin liitto, Suomen Rakennustyöläisten liitto, Suomen Työläisliitto, Suomen Muurarien liitto, Suomen Metallityöväen liitto, Suomen Kunnantyyöntekijäin liitto, Suomen Elintarviketyöläisten liitto, Suomen Puutyöväen liitto, Suomen Rautatieläisten liitto, Suomen Kuljetustyöntekijäin liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto, Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväenliitto, Suomen Vaatetustyöläisten liitto, Työväen Akatemian Toveriliitto, Suomen Hotelli- ja Ravintola-henkilökunnan liitto, Suomen Veturimiesten liitto, Suomen Lasi- ja posliinityöväen liitto, Suomen Kansan Demokraattinen liitto, Suomen Naisten Demokraattinen liitto, Suomen Demokraattinen Nuorisoliitto, Suomen Kommunistinen Puolue, Väinö Voionmaan säätiö, Maa- ja Sekatyöväen liitto, Suomen Merimies-Unioni, Valtion viran- ja toimenhaltijain yleinen liitto, Suomen Sukeltajain liitto, Suomen Kiinteistötyöntekijäin liitto, Kristillisten Sosialidemokraattien liitto, Suomen Autoalantyyöntekijäin liitto ja Suomen Pienviljelijäin liitto.

II. Edustajisto.

Liiton jäsenjärjestöjen valitsemina edustajina ja (varaedustajina) kuuluivat liiton edustajistoon vuonna 1950 seuraavat:

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen edustajina Maria Sini-salo, J. E. Janatuinen, A. E. Leino, Väinö Leskinen, Aaro Mäkelä,

Helinä Halava, Armas D. Siimes, Aarne Paananen, Armas Myllymäki, Eino Kalkkinen, Esteri Lankinen ja Simo Juntunen (Toivo Kivinen, Pirjo Elo, Yrjö Saaristo, Eero Meriluoto ja Armas Salovirta);

Kulutusosnuuskuntien Keskusliiton edustajina Kalle Hyvärinen, J. Laakso, P. Raittinen, T. Hj. Lämsgröm, J. Jalava, Armi Toivanen, J. O. Arjanne, P. Heinimo, E. Heinivaara, V. Hiilos, E. Jääskeläinen, M. Kallinen, E. Keinonen, A. Keto, S. Valta, Elli Nurminen, Eino Pekkala, A. Lindström, S. Munter, E. Mäkinen, Toini Paasivuori, A. Pekkanen, E. Pärnänen, J. Raitio, S. Rosvall, Eero Vuoristo, Eino Sirén, A. Saarimaa, A. Salo, Lyyli Takki, I. Nieminen, S. Salama, H. Tiainen, T. J. Puumalainen, Ragnhild Glans, Sanelma Saari, B. J. Salminen, Elli Valovuori, Nils Nilsson, Aimo Hautaniemi, Veikko Kuoppala, O. Häkkinen, Kalevi Koskivirta, Kyllikki Aarnio, Jaakko Hemmi, Terho Hänninen, Kaisu Metso ja Pauli Myllymäki (Aarno Varheenmaa ja Kerttu Koivisto);

Työväen Urheiluliiton edustajina Yrjö Enne, Toivo Salonen, Helvi Raatikainen, Lauri Nurmi, Toivo Mustonen, Vieno Aaltonen, Leo Huttunen, Esko Peltomäki, Pauli Koponen, Toivo Järvinen, Greta Rajala-Rinne ja Toivo Määttä (Lennart Kivi ja Eino Rantanen);

Finlands Svenska Arbetarförbundin edustajana Gunnar Henriksson; Suomen Kutomateollisuustyöväen liiton edustajina Eeti Nieminen, Matti Sundell ja Elma Ronkamo (Lempi Palomaa);

Suomen Työväen Musiikkiliiton edustajana N. J. Vastamäki (Yrjö Leiniö);

Suomen Sosialidemokraattisen Työläisnaisliiton edustajina Elsa Peräläinen, Elli Nurminen ja Ulla Tiilikainen (Terttu Sainio, Anu Karvinen ja Elsa Lappe);

Suomen Sosialidemokraattisen Nuorisoliiton edustajina Olavi Hurri, Antti Hietanen, Hjalmar Råstedt, Matti Kangas ja Pentti Sulonen (Tauno Hietanen, Aino Puska, Laila Lindberg, Eila Alanko ja Valo Varjola);

Työväen Näyttämöiden Liiton edustajana Niilo Teerimäki (Herman Kanon);

Suomen Kirjatyöntekijäin liiton edustajina Tauno Hänninen, Margit Merra ja Aarne Koskinen (Irja Hiltunen, P. Haavi ja Väinö Kallervo);

Suomen Sosialidemokraattisen Raittiusliiton edustajina Yrjö A. Saarinen, Mauno Merilinna ja Lauri Taskinen (Urho Merilinna ja Sylvia Vainionpää);

Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiön edustajana R. H. Oittinen (Ellen Oittinen);

Suomen Työväen Esperantoliiton edustajana Kaarlo Jokinen (Aarne Lundström);

Suomen Lüketyöntekijäin liiton edustajina Veikko Kanerva, Lempi Lehto ja Aarne Happonen (Janne Hakulinen, Toivo Kaiponen ja Meeri Kalavainen);

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton edustajina O. Lindblom, A. J. Hällström, J. Kivistö, Lyyli Heinonen, Elina Vuohio, V. Harinen, Y. Marttila, E. Antikainen, O. Turunen, Siiri Saarinen, R. Gustavsson, A. Räsänen, E. Salomaa, U. Hiironen, Hellä Järveläinen, S. Koutio, E. Lilja, V. Rautelin, Kerttu Muhonen, Olavi Järvelä, Anna Mikkonen, Heikki Helkavuori, Marjatta Asplund, Helvi Halme, Into Mattila ja Toivo Anttila (Väinö Nenola, Kaarlo Haapanen, Klaus Kallio, Väinö Vanhanen, Alpo Rantanen ja Mirjam Turunen);

Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin liiton edustajina Sulo Peltonen ja Veikko Kaljunen;

Suomen Rakennustyöläisten liiton edustajina Kosti Ranta, Aarne Saarinen, Jaakko Virtanen ja V. Rautelin (Uuno Syrjä ja Arno Grönlund);

Suomen Työläisliiton edustajina Eila Mahlberg ja Väinö Koskio;

Suomen Muurarien liiton edustajana Kalle Aalto (Urho Kilpinen);

Suomen Metallityöväen liiton edustajina V. Liljeström, P. Laitio, U. Mäkinen, A. Vainio, Onni Närönen ja J. Kivi (E. Salonen, Väinö Laitinen, T. J. Kuukkanen, V. Puska, A. Rantanen ja E. Mansikka);

Suomen Kunnantyöntekijäin liiton edustajina Rauha Ruohonen, S. Friberg ja Lauri Louhivaara (E. Kulmala ja E. Hintikainen);

Suomen Elintarviketyöläisten liiton edustajina Aili Sippola ja Lasse Häkkinen (Elsa Aaltonen);

Suomen Puutyöväen liiton edustajina Ananias Riikonen, Hj. Virtanen ja Veikko Porkkala (Artturi Järvinen);

Suomen Rautatieläisten liiton edustajina E. M. Kallio, H. V. Haapasalmi ja A. Välikoski (A. Tahvanainen, E. Kaunisto ja A. Stenman);

Suomen Kuljetustyöntekijäin liiton edustajina Lauri Vilenius ja V. Suutari (Reino Lindholm ja Albert Oksanen);

Suomen Sosialidemokraattisen sanomalehtimiesliiton edustajana Erkki Wiksten (K. A. Manninen);

Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen liiton edustajina Johan Halme ja Eeva Kinnunen (Jalmari Lahtinen ja Erkki Lassinen);

Suomen Vaatetustyöläisten liiton edustajina Elina Vuohio ja Johannes Koivistoinen (Tyyne Reinikka ja Salli Hantunen);

Työväen Akatemian Toveriliiton edustajana Into Kallio;

Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liiton edustajana Väinö Salmikari (Yrjö Karisalmi);

Suomen Veturimiesten liiton edustajana K. A. Lehtonen (K. J. Nurminen);

Suomen Lasi- ja posliinityöväen liiton edustajana Pentti Sundell; Suomen Kansan Demokraattisen liiton edustajina Niilo Väre, Maila Kujala, Anni Salminen, Martti Nieminen, Erkki Kumpulainen, Leo Kaspio, Oiva Kalso, Jaakko Leino ja Yrjö Laine (Eero Hautajärvi, Eino Pekkarinen ja Aili Siltanen);

Suomen Naisten Demokraattisen liiton edustajina Aira Koskinen, Sirkka Liisa Lähteenoja ja Selma Mäkelä (Aino Syrjälähti, Sylvi Rinne ja Martta Raunio);

Suomen Demokraattisen Nuorisoliiton edustajina Toivo Karppinen, Anja Väliniemi, Markus Kainulainen, Olavi Laine ja Anna-Liisa Malmgren (Paavo Kivikoski, Taimi Andersson, Anita Jalo ja Veikko Heinonen);

Suomen Kommunistisen Puolueen edustajina Aino Kuo-manen, Kauko Heikkilä, Anna Ikonen, Mirjam Tiilikainen-Suvanto, Hemming Lindholm ja Kaarina Junttila (Aili Korpi, Toivo Aaltonen, Anna-Liisa Ranta ja Lydia Arppe);

Väinö Voionmaan säätiön edustajana Ihmari Voionmaa (Emmanuel Tammi);

Maa- ja sekatyöväen liiton edustajina G. Laine, Eino Vilhunen ja Otto Hokka (Jalo Rosendahl);

Suomen Merimies-Uniönin edustajina Niilo Välläri ja Tauno Aho-nen (Vilho Ahokki);

Valtion viran- ja toimenhaltijain yleisen liiton edustajana Sylvester Saastamoinen;

Suomen Sukeltajain liiton edustajana Mauno Sillfors;

Suomen Kiinteistötyöntekijäin liiton edustajana Arvo Siro;

Kristillisten Sosialidemokraattien liiton edustajana Kalle Hautamäki (Matti Laukkanen);

Suomen Autoalantyöntekijäin liiton edustajana S. Koutio (A. Huolman);

Suomen Pienviljelijäin liiton edustajina Johan Nykäsenoja, Simo Juntunen ja Elli Kallioranta (Paavo Vihavainen ja Helmi Laesterä).

Liiton edustajisto kokoontui kertomusvuoden aikana kahdesti. Liiton kevät- ja vuosikokous oli toukokuun 30 p:nä ja syyskokous joulukuun 20 p:nä.

Vuosikokouksessa tehdyistä päätöksistä mainittakoon:

1) Hyväksyttiin liiton toimikunnan kertomus v:ltä 1949 sekä liiton tilikertomus kalenterivuodelta 1949, vahvistettiin tilinpäätös ja myönnettiin tilivelvollisille vastuuvapaus vuoden 1949 tileistä.

2) Hyväksyttiin toimikunnan esittämä ehdotus työsuunnitelmaksi toimikautta 1/6 1950—31/5 1951 varten.

3) Liiton toimikuntaan kahdeksi seuraavaksi 1/6—50 ja 1/6—51

alkavaksi toimintakaudeksi valittiin Sylvi-Kyllikki Kilpi, Lyyli Takki ja Olavi Järvelä varsinaisiksi sekä Nestori Parkkari ja Toivo Salonen varajäseniksi.

4) Liiton taloudenhoidon ja tilien tarkastajiksi valittiin Kulutus-osuuskuntien Keskusliiton määräämä tarkastaja ja Fr. Sundqvist, varalle K. Puustinen.

5) TSL:n uudeksi jäsenjärjestöksi hyväksyttiin Suomen Pienviljelijäin Liitto r.y.

Virallisten kokousasiain käsittelyn päätyttyä esitelmöi liiton sihteeri A. Hautamäki aiheesta: Uudet perustettavat työväen asunapoistot ja niiden asema työväen sivistystyössä.

Syyskokouksessa tehdyistä päätöksistä mainittakoon:

1) Toimikunnan tekemä ehdotus liiton talousarvioksi v:ksi 1951 hyväksyttiin.

2) Jäsenjärjestöjen jäsenmaksut korotettiin 2 mk:sta mk:raan 2: 50 kultakin yksilöjäseneltä vuotta kohden.

3) TSL:n uudeksi jäsenjärjestöksi hyväksyttiin Finlands Svenska Sd. Ungdomsklubbars Centralkommitté.

Virallisten kokousasioiden päätyttyä piti Ammattiyhdistysopiston johtaja maisteri K. Hakama esitelmän aiheesta »Lahjakkuus ja sosiaalinen ajattelu».

III. Toimikunta, opintojohtokunta, toimisto ja opinto-neuvojat.

Koko kertomusvuoden ajan kuuluivat liiton toimikuntaan Yrjö Kallinen, R. H. Oittinen, Sylvi-Kyllikki Kilpi, Aune Laurikainen, Lyyli Takki ja Veikko Puskala, 1/1—30/5 välisenä aikana Olavi Lindblom ja 1/6 lähtien Olavi Järvelä varsinaisina ja koko vuoden Nestori Parkkari, Uno Nokelainen, L. Junttila ja Toivo Salonen varajäseninä. Toimikunnan puheenjohtajana on ollut Yrjö Kallinen, varapuheenjohtajina R. H. Oittinen ja Nestori Parkkari ja sihteerinä liiton sihteeri Arvi Hautamäki. Liiton puheenjohtaja, molemmat varapuheenjohtajat ja sihteeri muodostavat *johtajaoston*. Toimikunta on vuoden kuluessa pitänyt kaikkiaan 9 kokousta. Kokouksiin ovat toimikunnan jäsenet osallistuneet seuraavasti: Yrjö Kallinen 9 kertaa, Lyyli Takki 9 kertaa, Aune Laurikainen 7 kertaa, Nestori Parkkari 7 kertaa, Uno Nokelainen 7 kertaa, R. H. Oittinen 5 kertaa, Veikko Puskala 4 kertaa, Toivo Salonen 4 kertaa, Sylvi-Kyllikki Kilpi 3 kertaa, L. Junttila 3 kertaa, Olavi Järvelä 3 kertaa ja Olavi Lindblom 1 kerta.

Liiton *opintojohtokunnan*, joka toimikunnan valtuuttamana päättää liitolle myönnettyjen luento- ja opintokerhovarojen käytöstä ja

opintotyön järjestelystä ovat muodostaneet liiton puheenjohtaja ja sihteerit.

Liiton sihteerinä, taloudenhoitajana ja toiminnan johtajana on toiminut *Arvi Hautamäki*. Liiton toimistosihteerinä on ollut *Orva Talavaara*, opintosihteerinä maisterit *Annikki Saarela-Johansson* ja *Kaisa Salonen*, Merimiesten Opintotoimikunnan sihteerinä *Berndt E. Johansson* ja TSL:n ruotsalaisen sihteeristön (ABF:s svenska sekretariat) sihteerinä maisteri *Anna Bondestam*.

Toimiston hoitajana ja kirjanpitäjänä on kuluneena vuotena ollut *Bertta Nieminen*, kanslistina *Xenia Parros*, opintokerhoasiain hoitajana *Irene Remes*, konekirjoittajana *Anneli Jalo*, ja kirjeopistonhoitajana *Kirsti Kaukolampi* koko vuoden, konttoristina *Anna-Liisa Virtanen* 30/8 asti, nuorempina konttoristeina *Eila Vehviläinen* koko vuoden ja *Pirkko Kemppainen* 31/5 asti ja läheteinä *Kerttu Makkonen* 31/8 asti ja 1/6 lähtien *Helena Lakso*.

Opintoneuvojina ovat toimineet *Paavo Niemi*, *Anni Vallanti*, *Olavi Lindberg* (keskuspaikkana Turku) ja *Kerttu Värn* (keskuspaikkana Rovaniemi) koko vuoden. Opintoneuvojana on myös liiton palveluksessa ollut Helsingin Työväen Sivistysjärjestön sihteerit *Hannes Kasanen*.

Toimistosta on kertomusvuoden aikana postitettu 9,812 (edellisenä vuotena 9,734) kirjettä, korttia ja ristisidettä sekä 163 (203) eri lähetyksessä yhteensä 13,471 (14,569) kiertokirjettä tai niihin verrattavaa lähetystä.

Opintokerhoille valtionavustuksena jaettujen kirjälähetysten, joiden arvo lähetykskuluneen oli 405,000:— (596,400:—), lisäksi on toimisto välittänyt kirjoja yhteensä mk 512,045:— (535,996: 50) arvosta, joten kertomusvuoden aikana välitettyjen kirjojen yhteinen arvo on mk 917,045:— (1,132,396: 50).

IV. Merimiesten Opintotoimikunta.

Merimiesten opintotoimikuntaan ovat kertomusvuoden aikana kuuluneet liiton edustajina *Arvi Hautamäki*, *Anna Bondestam* ja *Hannes Kasanen*, Suomen Merimies-Unionista *Niilo Välläri* ja *Tauno Ahonen* ja SAK:sta *Runar Gustafsson*. Toimikunnan puheenjohtajana on ollut *Arvi Hautamäki*, varapuheenjohtajana *Niilo Välläri* ja täysinpalkattuna sihteerinä *Berndt E. Johansson*. Toimikunta on kertomusvuoden aikana pitänyt 5 kokousta.

Toimintakautena on laivoihin perustettu 22 uutta opintokerhoa, joiden yhteinen jäsenmäärä on n. 200. Edellisenä vuonna perustetuista kerhoista on jatkuvasti toiminut 21 kerhoa, joten kerhojen yhteinen lukumäärä oli 43. Kerhot ovat opiskelleet kirjekursseja

ja opintoaineet jakaantuivat seuraavasti: molemmat kotimaiset kielet 3 kerhoa, vieraat kielet (englanti ja espanja) 22 kerhoa, teknilliset aineet 6 kerhoa, laskento 1 kerho ja ammattiyhdistysliike 11 kerhoa.

Opintoaineistoa on välitetty myös niille merimiehille, jotka ovat halunneet opiskella kerhoihin kuulumatta. Näistä opiskelijoista useimmat ovat opiskelleet oman ammattialansa aineita.

Kertomusvuoden aikana on opintotoimikunta järjestänyt seuraavat 3 kurssit ja yhdet neuvottelupäivät:

1) Sisävesiliikenteen luottamusmiesten opastuskurssit Kuopiossa 6—11/3. Kurssilla luennoivat merenkuluntarkastaja *Alfred Järvelä* ja opintosihteerit *B. Johansson*. Osanottajia oli 17.

2) Sisävesiliikenteen luottamusmiesten opastuskurssit Lauritsalassa 26—31/3. Luennoitsijoina *Alfred Järvelä* ja *B. Johansson*. Osanottajia 26.

3) Yleiset opinto-ohjaaja- ja laivojen luottamusmieskurssit Merimies-Unionin lomakodissa Suittilassa 17—30/9. Kurssien ohjaajina toimivat opintosihteerit *B. Johansson* ja TSL:n opintoneuvoja *Olavi Lindberg*. Osanottajia 19, joista kaksi norjalaista vaihto-oppilasta.

4) 23—24/3 järjestettiin Merimies-Unionin asianmiehille luentopäivät Unionin lomakodissa.

Toimikunta on vuoden aikana saattanut merimiesten kirjaston aikaisempaan laajuuteensa, joten kaikille laivoille on voitu toimittaa kirjakaappi. Maaliskuusta lähtien on joka sunnuntai radiosta lähetetty tunnin verran merimiehille tarkoitettua suomen- ja ruotsinkielistä ohjelmaa. Näiden lähetysten ohjelman suunnittelee tarkoitusta varten valittu ohjelmatoimikunta, jossa Merimiesten opintotoimikuntaa edustaa *Arvi Hautamäki* ja *B. Johansson*.

Joulukuun 12—13 p:nä pidettiin Osllossa neljän pohjoismaisen merimiesten opintotoimikunnan sekä Tanskan, Ruotsin ja Norjan »välfärds»-järjestöjen yhteinen yhteistyön mahdollisuuksista neuvotteleva konferenssi. Suomen edustajina olivat *Arvi Hautamäki* ja *Berndt Johansson*.

V. Työväen Kuvataidetoimikunta.

Työväen Kuvataidetoimikuntaan ovat kertomusvuoden aikana kuuluneet professori *Antero Rinne* 6/8 asti ja loppuvuoden tohtori *Sakari Saarikivi* puheenjohtajana, TSL:sta maisteri *Kaisa Salonen* sihteerinä ja pääsihteerit *Arvi Hautamäki*, Suomen Taiteilijaseurasta taiteilijat *Gösta Diehl*, *Aimo Tukiainen*, *Tapio Tapiovaara*, *K. Koroma*, *O. Jauhainen* ja *T. von Boehm* ja TSL:n edustajiston valitsemina sihteerit *Olavi Järvelä*, toimitsija *Erkki Roiba* ja maisteri *Helvi Raatikainen*.

Kuluvan vuoden aikana on toteutettu kaikki aikaisemmin laaditut suunnitelmat, joiden tarkoituksena oli tehdä tunnetuksi Työväen kuvataidetoimikunnan työtä ja pyrkimyksiä. »Kansa tarvitsee taidetta»-esittelylehtinen valmistui maaliskuussa ja siitä otettiin 5,000 kpl:n painos. Kevätkaudella valmistettiin myös kuvataidetoimikunnan liittymislomakkeet, jäsenkortit ja pieniä mainoslehtisiä. Tammen kustantamaan Broby-Johansenin kirjaan perustuva maisteri Kaisa Salosen laatima opintosuunnitelma »Opimme näkemään» valmistui kesällä. Paitsi näillä painotuotteilla on kuvataideharrastuksen herättämiseksi tehty propagandaa mm. lähettämällä sivistystyöjärjestöille kiertokirje keväällä ja syksyllä ja työväen keskusjärjestöille mainosaineiston mukana lähetetyillä kirjeillä. Työväenopistojen liiton kanssa on sovittu Työväenopistoissa tehtävästä taidepropagandasta. Sihteeri laati myös taideharrastusta esittelevän ja mainostavan artikkelin, joka jaettiin Työväenlehtien Tietotoimiston ja Lehtipalvelun välityksellä kaikille työväenlehdille, joista useimmat julkaisivat sen lokakuun aikana mukana lähettämämme taideteosten kuvilla varustettuna. Maksullisia ilmoituksia ei varojen vähyyden vuoksi ole voitu kustantaa. Työläisopiskelijassa sensijaan on jatkuvasti ollut paitsi artikkeleita myös »puffejä» ja ilmoituksia kuvataidetoimikunnan työn ja opintoaineiston tunnetuksi tekemiseksi.

Valmistettua mainosaineistoa on jaettu tarkoin harkittujen suunnitelmien mukaisesti. Opintosuunnitelmaa sensijaan ei ole vielä tämän syyskauden kuluessa saatu juuri lainkaan kaupaksi. Samoin on TSL:n kautta saatu välitettyä suosittelemaamme em. »Arki- taide- maailmantaide»-kirjaa vain muutamia kappaleita.

Kuvataidetoimikunnan muusta toiminnasta mainittakoon, että se järjesti 23/4 ryhmävierailun Pohjoismaisen taiteen näyttelyyn. Oppaana toimi tohtori Aune Lindström ja osanottajia oli kohtalaisesti. 3/10 järjestettiin ryhmävierailu Neuvostoliiton taiteen näyttelyyn. Osanottajia oli yht. 200. — Kuvataidetoimikunnan työn kehittämistä silmällä pitäen sihteeri osallistui kesäkuussa Ruotsissa »Kontakt med konsten»-kurssiin, jonka yhteydessä hän tutustui Ruotsin »Folkrörelsernas Konstfrämjande»-järjestön toimintaan ja neuvotteli tulevasta yhteistyöstä sen kanssa.

Toimintamme taloudellisesta puolesta mainittakoon, että opetusministeriö myönsi Työväen kuvataidetoimikunnan yleisiä järjestelyjä ja julkaisu toimintaa varten helmikuussa 100,000 mk. Tämä summa on nyttemmin käytetty pääasiallisesti julkaisu toimintaan, kun taas muu toiminta on tapahtunut TSL:n kustannuksella. Toimikunnan ohjesäännön mukaiset taidearjaiset järjestettiin joulukuun alussa ja arvottavat teokset ostettiin jäsenmaksuista kertyneillä varoilla. Arvottavia teoksia oli 10 kpl. Jäsenmäärä oli vuoden lopussa 96.

Raskaan menetyksen Työväen kuvataidetoimikunnalle aiheutti sen *puheenjohtajan, professori Antero Rinteen kuolema*. Hänen suuri taiteenharrastuksensa ja auktoriteettinsa auttoivat kuvataidetoimikuntaa selviytymään monista alkuhankaluuksista suhteellisen helposti. — Uudeksi puheenjohtajaksi on nyttemmin kuitenkin lupautunut tohtori Sakari Saarikivi, jonka taiteenharrastus ja -tuntemus on myös tunnettu ja tunnustettu.

VI. Sivistystyö metsä- ja uittotyömailla.

Valtion sivistystyön järjestämiseksi metsä- ja uittotyömailla myöntämistä varoista sai liitto kuluneena vuonna käytettäväkseen kolmensadantuhannen markan suuruisen avustuksen ja näiden varojen turvin on liiton edellisenä vuonna vireästi alkanut toiminta metsä- ja uittotyöläisten keskuudessa päässyt jatkumaan. Opinto-kerhotoiminnan ja itseopiskelun tunnetuksi tekemiseksi ja ohjaamiseksi ovat liiton opintoneuvojat tehneet metsä- ja uittotyöväen keskuuteen yhdeksän erillistä neuvontamatkaa, jotka yhteensä ovat kestäneet 101 matkapäivää. Tämän lisäksi on opintoneuvoja Kerttu Värn, jonka koti- ja keskuspaikkana on Rovaniemi, suorittanut huomattavan osuuden työstään metsätyöväen keskuudessa.

Erikoistymuotona metsätyöläisten keskuudessa tehtävässä opintotyössä on siirtokirjastotoiminta, jota liitto Metsämiesten Säätiöltä saamallaan varoilla on suorittanut. Edellisenä vuonna hankittujen 20:n kirjakaapin lukua on kuluneena vuonna lisätty 10:llä, joten kirjakaappeja, joissa kussakin on 32—36 eri aloja käsittelevää teosta on nyt 30. Siirtokirjaston keskuspaikkoina ovat Kajaani, Oulu ja Rovaniemi ja kirjaston hoidosta on vastannut opintoneuvoja Kerttu Värn huolehtien kirjaston täydentämisestä, kirjastokaappien täyttämisestä ja lähettämisestä. Siirtokirjastotoiminta liittyy elimellisesti metsä- ja uittotyöväen keskuudessa tehtävään sivistystyöhön ja tämän vuoksi on kirjastokaappeja aina koetettu lähettää niille seuduille, joilla opintoneuvojat ovat liikkuneet.

Muun toiminnan ohessa julkaistiin liiton äänenkannattajan »Työläisopiskelijan» helmikuun numero erityisenä metsätyöläisnumerona, jota jaettiin metsätyöläisille maksutta.

VII. TSL:n ruotsinkielinen sihteeristö.

Tammikuussa 1950 perustettiin TSL:n välittömään yhteyteen ruotsinkielinen sihteeristö (ABF:s svenska sekretariat), jonka tehtävänä on herättää, järjestää ja tukea opinto-, luento- ym. sivistys-

harrastuksia ruotsinkielisen työväestön keskuudessa. Sihteeristön toimikuntaan ovat kuuluneet Fritiof Sundqvist, Rumar Gustafsson, Gudrun Mörne, Nils Nilsson ja Bertel Nybergh. Puheenjohtajana on toiminut Fr. Sundqvist, varapuheenjohtajana R. Gustafsson ja sihteerinä maisteri Anna Bondestam. Toimikunta on vuoden aikana pitänyt 9 kokousta.

Ruotsinkielisen sihteeristön palkkaamana opintoneuvojana viiden kuukauden ajan vuodesta on toiminut Lars Lindeman.

Sihteeristön toiminta tänä ensimmäisenä toimintavuonna on suuntautunut pääasiassa opintokerhotyön vireille saattamiseen. Opintoneuvoja Lindeman on tehnyt lukuisia neuvontamatkoja ruotsalaisseuduille ja suurin osa niistä 38 kerhosta, jotka kuluneena kautena ovat olleet toiminnassa, ovatkin hänen perustamiaan. Näistä kerhoista on 24 Uudenmaan läänissä, 12 Vaasan läänissä ja 2 Turun ja Porin läänissä. Kerhoista on 25 maaseudulla ja 13 kaupungeissa ja kauppaloissa. Opintoaineena oli 19 kerholla kunnallistieto, 7:llä juhlakulttuuri ja muut opiskelivat järjestötehtäviä, psykologiaa, kieliä ja sosialismia.

Vuoden aikana on sihteeristön kurssitoiminta ollut seuraavanlainen:

8—10 huhtikuuta järjestettiin yhdessä Svenska Föreläsningsbyrånin kanssa opintokerhometodiikkaa käsittelevä kurssi Puijolla. Kurssin ohjaajana toimi Ruotsin työväen sivistysliiton opintoneuvoja Bo Carlson. Osanottajia oli 22;

30 heinäkuuta—5 elokuuta kunnallistietoa käsittelevä kurssi Työväen Akatemiassa Kauniaisissa. Osanottajia oli yhteensä 27, joista 7 skandinaavista vaihto-oppilasta.

Näiden kurssien lisäksi järjestettiin eri paikkakunnilla 6 lyhyttä opintokerhometodiikkaa käsittelevää kurssia sekä Helsingissä 1 demokratian ongelmaa käsittelevä iltakurssi, joten kaiken kaikkiaan oli kuluneena vuonna 9 kurssit, joiden yhteenlaskettu kurssipäiväluku oli 22 ja osanottajien määrä 155.

Ruotsinkielisen sihteeristön toiminnan taloudellisena pohjana on ollut sen valtiolta saamat avustukset, joita kaiken kaikkiaan myönnettiin 333,000 markkaa. Tämän lisäksi on varoja toimintaa varten kertynyt jäsenjärjestöjen jäsenmaksuista, erillisistä apurahoista ja kirjavälityksestä.

VIII. Työväenliikkeen kansansivistysopillinen tutkimus.

Liiton edustajiston syyskokouksessa päätettiin toimeenpanna tieteellinen tutkimus työväenliikkeen piirissä suoritetusta sivistystyöstä. Tutkimukseen sisältyy mm. tilastollinen selvitys tästä työstä

liiton juhluvuden 1949 ajalta. Lisäksi kuuluu suunnitelmiaan paikallistutkimukset Tampereella, Imatralla ja Hausjärvellä.

Tutkimusta johtavaan toimikuntaan kuuluvat puheenjohtajana liiton pääsihteeri Arvi Hautamäki, tiedemiesjäseninä professorit Urpo Harva ja Antero Rinne (†) sekä muina jäseninä Eikka Mäkinen, Helvi Raatikainen, Nestori Parkkari ja Erkki Salomaa. Työn käytännöllinen suoritus on jätetty Yhteiskunnallisen Korkeakoulun yhteiskuntatieteellisen tutkimuslaitoksen suoritettavaksi. Sen edustajana on tutkimustoimikunnan työhön ottanut osaa yhteiskuntatiet. kand. Lasse Kaattu.

Kertomusvuoden aikana on liiton jäsenjärjestöiltä erityista tiedustelulomaketta käyttäen kerätty niiden valistus- ja sivistystyötä koskevaa aineistoa, jota tullaan käyttämään tätä työtä koskevaa selostusta laadittaessa. Samoin on Hausjärvellä ja Imatralla kerätty paikallistutkimuksen koeryhmien perusaineisto. Hausjärvellä on tähän rakentuva tutkimus suoritettu loppuun, Imatran ja Tampereen osalta se tapahtuu v:n 1951 alkupuolella. Niinikään on ryhdytty laatimaan tutkimuksen johdannoksi tulevaa esitystä työväenliikkeen sivistystyön yleisestä luonteesta, TSL:n asemasta siinä sekä työväenliikkeen kokonaisorganisatiosta.

Kertomusvuoden aikana on tätä tutkimustyötä varten saatu erityisenä valtionavustuksena 100,000 markkaa. Paikallistutkimuksia varten on Imatran kauppa myöntänyt 20,000 markan ja Tampereen kaupunki 25,000 markan avustuksen.

IX. Työväen uudet asumaopistot.

Viitaten siihen, että liitto melko pian perustamisensa jälkeen teki aloitteen Työväen Akatemian perustamiseksi, on liiton toimintalaan katsottava kuuluvan myös työväenhenkiset asumaopistot. Kun liitto tuntee kiinnostusta uusien asumaopistojen perustamiseen ja yhteistyöhön niiden kanssa ja kun toisaalta liiton kansansivistystyön asiantuntemusta tarvitaan näissä aloitteissa, on liitto joutunut olemaan mukana sekä Ammattiyhdistysopiston että Hämeen Työläisnuorisopiston perustamisessa ja näiden työn alulle saattamisessa.

1. Ammattiyhdistysopisto.

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton ammattiyhdistysopiston rakennukset Kiljavalalla valmistuivat kesällä 1950. Uudessa opistossa voitiin jo pitää SAK:n kesäkurssit, jotka nyt siirtyivät opiston kursseiksi. Opistorakennusten juhlalliset vihkiäiset pidettiin

syyskuun 17 p:nä ja opiston ensimmäinen varsinainen lukuvuosi alkoi lokakuun 8 p:nä.

Ammattiyhdistysopisto hyväksyttiin kansanopistolain alaiseksi kansankorkeakouluksi.

Liiton pääsihteeri on ollut asiantuntijajäsenenä opiston rakennustoimikunnassa. Lisäksi hän toimi opiston va. johtajana heinäkuun 15 p:stä syyskuun loppuun kunnes opistolle valittiin vakinainen johtaja. Opistolle vahvistettuun ohjesääntöön otettiin määräys, että TSL valitsee yhden vakinaisen jäsenen opiston johtokuntaan. Liiton toimikunta valitsi täksi edustajaksi pääsihteeri Arvi Hantamäen.

2. Hämeen Työläisnuorisio-opisto.

Siitä lähtien kun liiton tekemästä aloitteesta kerättiin varoja kansalaislahjaksi professori Väinö Voionmaalle hänen 12. 2. 1945 täyttäessään 75 vuotta ja näistä ja myöhemmin kerätyistä avustustavaroista muodostettiin Väinö Voionmaan säätiö, on säätiön asioita hoidettu liiton toimistossa.

Säätiön omistamalla tilalla Ylöjärvellä saatiin jo kauan vireillä olleet Hämeen Työläisnuorisio-opiston rakennustyöt käyntiin keväällä 1950. Opiston rakennusten valmistuminen siirtyi vuoden 1951 puolelle.

Opetusministeriö on vahvistanut Hämeen Työläisnuorisio-opiston toimintaohjelman, ja sen mukaisesti opistosta tulee ensimmäinen työväenhenkinen yksivuotinen kansanopisto.

Sisäasiainministeriöltä saadun luvan perusteella aloitettiin Väinö Voionmaan säätiön rahankeräys vuoden 1950 lopulla. Keräyksen käytännölliset työt on hoidettu liiton toimistossa.

X. Paikalliset työväen sivistystyöjärjestöt.

Työväen Sivistysliiton alaisia paikallisia työväen sivistystyöjärjestöjä, joiden tarkoituksena yksissä toimin liiton kanssa on työskennellä paikkakuntansa ja lähiympäristön työväen sivistystoiminnan elvyttämiseksi ja järjestämiseksi, on kertomusvuoden aikana olleet toiminnassa Forssassa, Hausjärvellä, Helsingissä, Helsingin maalaiskunnassa (keskuksena Tikkurila), Hyvinkäällä, Hämeenlinnassa (Hämeenlinnan mlk., Vanaja, Hattula, Tyrväntö), Iisalmessa (myös mlk.), Janakkalassa (keskuksena Turenki), Jyväskylässä, Imatralla, Kainuussa (keskuksena Kajaani), Kemissä, Kokkolassa, Konnevedellä, Kotkassa (Kymi), Kuopiossa (myös mlk.), Lahdessa, Lappeenrannassa, Lohjalla (myös mlk.), Mikkelissä, Nokialla, Oulussa (myös erät ym-

päristökunnat), Pielavedellä, Porissa (myös mlk., Ulvila, Nakkila), Rautalammillä, Riihimäellä, Rovaniemellä, Ruovedellä, Salossa, Savonlinnassa (Sääminki), Tampereella, Turussa, Uusikaupungissa, Varkaudessa, Vihdissä ja Äänekoskella.

Vuoden lopussa oli sivistystyöjärjestöjä 36.

Nämä järjestöt ovat paikallisten työväenjärjestöjen ja opintokerehojen valitsemien edustajien muodostamia keskuselinuä ja kantavat toimintansa rahoittamiseksi sääntömääräistä jäsenmaksua. Useat sivistystyöjärjestöt ovat saaneet käytettäväkseen myös kunnallisia apurahoja.

XI. Liiton saamat avustukset, jäsenverot ja muut tulot.

Liiton yleisiin menoihin käytettäväksi myönnetty valtionavustus oli vuonna 1950 4,097,500 markkaa. Jäsenjärjestöjen jäsenmaksuja kertyi 2,716,218 markkaa. Tämän lisäksi oli liitolla käytettävänä 323,298 markkaa, mikä summa kertyi kirjallisuuden välittämisestä, kirkotuloista ja luentotilauksista.

Vuoden aikana sai liitto määrättyihin tarkoituksiin varoja seuraavasti: Valtion Kansansivistyslautakunnan myöntämänä mk 1,528,000:— opintokerhotoimintaa varten ja mk 475,000:— kansantajuista tieteellistä luentotoimintaa varten, valtakunnan syrjäseuduilla suoritettavaa sivistystyötä varten varatuista valtionvaroista mk 275,000:—, Ent. Karjalan Kannaksen rahastosta mk 40,000:— kannakselaisten keskuudessa tehtävää opinnollista työtä varten, kauppa- ja teollisuusministeriön ns. lästimaksurahastosta mk 400,000:— merimiesten opintotoiminnan järjestämiseksi, sosiaaliministeriöltä mk 80,000:— raittiustoiminnan edistämiseksi merimiesten keskuudessa, Suomen Merimies-Uniönilta mk 350,000:— merimiesten opintotoiminnan tukemiseksi, opetusministeriöltä metsä- ja uittotyöväen keskuudessa suoritettavaa sivistystyötä varten mk 300,000:—, Metsämiesten Säätiöltä mk 100,000:— metsämiesten siirtokirjaston täydentämiseen sekä työväenliikkeen kansansivistysopillista tutkimusta varten valtiolta mk 100,000:—, Tampereen kaupungilta mk 25,000:— ja Imatran kauppalaalta mk 20,000:—.

XII. Luentotoiminta.

1. Luentovarojen käyttö.

Valtion tulo- ja menoarvioon vuodeksi 1950 kansantajuista tieteellistä luentotoimintaa varten otetusta 1,650,000 markan määrärahasta myönnettiin Työväen Sivistysliiton välityksellä käytettäväksi

475,000 markkaa eli 28.8 % koko määrärahasta. Korvauksia myönnettiin kaikkiaan 82 kurssilla pidetyistä 358 luennoista mk 326,500: — ja matkakuluista mk 91,466: — eli yhteensä mk 417,966: —. Luento-
varoja on tämän lisäksi käytetty toimisto- ja palkkakuluihin mk 57,500: —. Luentopalkkio on ollut 750—1,500 markkaa. Menot luentoa kohden ovat olleet keskimäärin mk 1,167: 50. Kuulijoita luennoilla oli yhteensä 11,724 ja keskimäärin luentoa kohden 32.7 henkeä.

2. Luentojen jakautuminen lääneittäin.

Lääni	Kurssien luku	Luentojen luku	Luentoja	Kaikkiaan	Kuulijoita
			kurssia kohden		Luentoa kohden
Uudenmaan	23	119	5.1	3,587	30.3
Turun ja Porin	4	15	3.7	435	29.0
Hämeen	10	48	4.8	1,750	36.4
Kymen	8	24	3.0	559	23.2
Mikkelin	7	30	4.2	913	30.4
Kuopion	7	24	3.4	805	33.5
Vaasan	15	59	3.9	2,591	43.9
Oulun	2	14	7.0	352	25.1
Lapin	6	25	4.1	732	29.2
Koko maa	82	358	4.3	11,724	32.7

3. Avustusten jakautuminen lääneittäin.

Lääni	Luento- palkkio	Matka- kulut	Kaikkiaan	Luentoa Kuulijaa	
				kohden	kohden
Uudenmaan	117,250: —	7,593: —	124,843: —	1,049: 10	34: 80
Turun ja Porin	13,000: —	4,520: —	17,520: —	1,168: —	40: 27
Hämeen	43,250: —	8,602: —	51,852: —	1,080: —	29: 85
Kymen	23,250: —	8,006: —	31,256: —	1,302: 33	55: 91
Mikkelin	24,000: —	13,835: —	37,835: —	1,261: 16	41: 44
Kuopion	20,000: —	10,825: —	30,825: —	1,284: 37	38: 29
Vaasan	53,750: —	29,865: —	83,615: —	1,417: 20	32: 27
Oulun	10,500: —	8,000: —	18,500: —	1,321: 42	52: 55
Lapin	21,500: —	220: —	21,720: —	860: —	29: 37
Koko maa	326,500: —	91,466: —	417,966: —	1,167: 50	35: 65

Luentopalkkio luentoa kohden koko maassa mk 912: —
Matkakulut » » » » » 255: 50

4. Luentojen aiheet.

Kunnallistieto	80
Sosialismi ja työväenliikkeen historia	72
Sielutiede, filosofia, kasvatustiede ja itsekasvatus	57
Kansansivistystyö	28
Taloustiede ja sosiaalipolitiikka	27
Yhteiskunnallinen tieto ja kasvatustiede	14
Ammattiyhdistysliike ja yhteiskunta	13
Valtio-opilliset kysymykset	13
Suullinen esitystaito	9
Kansantalous	9
Musiikki, taide ja kulttuuri	8
Työlainsäädäntö	7
Yhdistyslainsäädäntö	6
Ajankohtaiset taloudelliset kysymykset	4
Sosiologia	4
Luonnontieteet	3
Kirjanpidon teoria	2
Kirjallisuus ja estetiikka	2
Yhteensä 358 luentoa	

5. Luennoitsijat.

Valavaara, Oiva, toimistos sihteeri	42
Hautamäki, Arvi, kouluneuvos	26
Salonen, Kaisa, fil. maist.	23
Saarela-Johansson, Annikki, fil. maist.	22
Hautamäki-Hiltunen, Terttu, yhteisk. tiet. kand.	17
Liukkonen, Väinö, fil. maist.	13
Kasanen, Hannes, opintoneuvoja	11
Aaltonen, Toivo, toimitsija	11
Vallanti, Anni, opintoneuvoja	9
Kaspio, Leo, opintosihteeri	9
Parkkari, Nestori, valistussihteeri	8
Janatuinen, J. E., kunnallisneuvos	8
Kontula, Arvi, huoltojohtaja	8
Parkkari, Jaakko, toimitsija	8
Kivilahti, Kaarlo, opettaja	8
Niemi, Veikko, yhteisk. tiet. kand.	6
Saastamoinen, Eino, toimitsija	6
Niemi, Paavo, opintoneuvoja	6

Sippola, Veikko, toimitsija	6
Kivikoski, Paavo, toimitsija	6
Lahtinen, Veikko, fil. maist.	5
Saarinén, Yrjö, sihteeri	5
Peltola, August, opettaja	4
Härva, Urpo, professori	4
Hesviita, Outi, kanslian esimies	4
Hiltunen, Martti, toimitsija	4
Tiilikainen, Ulla, lakit. ylioppilas	4
Pulkkinen, Vilho toimitsija	4
Bondestam, Anna, fil. maist.	4
Itkonen, Rieti, asianajaja	4
Aalto, Lauri, kunnankamreeri	3
Värn, Kerttu, opintoneuvoja	3
Sundqvist, Fr., johtaja	3
Knuuti, Urho, asianajaja	3
Kumpulainen, Erkki, toimitsija	3
Takala, Martti, fil. maist.	3
Enne, Yrjö, insinööri	2
Saimio, Terttu, taloudenhoitaja	2
Krook, Eero, toimitsija	2
Paasivirta, Juhani, fil. toht.	2
Lehto, Kunto, ylioppilas	2
Rantanen, Jaakko, ylioppilas	2
Hahne, Helvi, yhteisk. t. kand.	2
Vallanti, Volle, näyttämönjohtaja	2
Suoranta, Lauri, toimitsija	2
Kilpeläinen, Yrjö, fil. maist.	2
Raatikainen, Helvi, fil. maist.	2
Savutie, Maija, fil. maist.	2
Lagerström, Eero, lääket. kand.	2
Pennanen, Jarno, kirjailija	2
Pohjanmaa, Atte, toimittaja	2
Paasio, Rafael, toimittaja	2
Siimes, Armas D., valistussihteeri	2
Teermäki, Niilo, toimittaja	2
Routavaara, Akseli, toimittaja	2
Manninen, Sulo, toimittaja	2
Seppälä, Ester, kirjastovirkailija	2
Vankkoja, Eeva, terveys-sisar	1
Lindström, Aune, fil. toht.	1
Karjala, Hellen, opettaja	1

Yhteensä 358 luentoa

XIII. Opintokerhotoiminta.

1. TSL:n opintokerhot työkaulena 1949—1950.

Kaikkiaan ilmoittautui työkauden 1/6 1949—31/5 1950 välisenä aikana 872 (ed. työkaulena 1,069) pääkerhoa, joissa yhteensä oli 966 (1,211) opintoryhmää ja niissä yhteensä 13,879 (18,462) opiskelijaa. Opiskelijoista oli 60.7 % (62.7 %) miehiä ja 39.3 % (37.3 %) naisia. Opiskeluryhmien keskimääräinen jäsenluku oli 14.3, josta miehiä 8.6 ja naisia 5.7.

Eri läänien kesken jakautuivat opiskeluryhmät ja niissä opiskelleet seuraavasti:

Lääni	Kerhoja		Jäseniä		
	Pääkerh.	Opinto-ryhm.	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Uudenmaan	164	174	1,404	1,270	2,674
Turun ja Porin	161	176	1,751	780	2,531
Hämeen	156	175	1,555	1,008	2,563
Kymen	46	54	453	270	723
Mikkelin	32	35	312	195	507
Kuopion	131	136	1,246	779	2,025
Vaasan	101	124	912	634	1,546
Oulun	47	52	461	268	729
Lapin	33	39	319	256	575
Ruotsissa	1	1	6	—	6
Koko maa	872	966	8,419	5,460	13,879

Maaseudun ja kaupunkien ym. asutuskeskusten osuutta toisiinsa verrattaessa havaitaan, että jos edellämainitut opintoryhmät jaetaan kahteen osaan siten, että toiseen tulevat varsinaisella maaseudulla ja toiseen kaupungeissa, kauppaloissa, taajaväkisissä yhdyskunnissa ja tehdaskylissä sekä niihin verrattavissa asutuskeskuksissa toimivat opintokerhot, niin eri läänien kesken jakaantuivat ryhmät seuraavasti:

Lääni	Maaseudulla toimi			Kaupungeissa ym. toimi		
	Ryhmä	%	Jäseniä %	Ryhmä	%	Jäseniä %
Uudenmaan	29	16.6	15.8	145	83.4	84.2
Turun ja Porin	30	17.0	12.8	146	83.0	87.2
Hämeen	48	27.4	25.8	127	72.6	74.2
Kymen	7	13.0	10.2	47	87.0	89.8
Mikkelin	11	31.4	21.9	24	68.6	78.1
Kuopion	80	57.8	63.2	56	42.2	36.8
Vaasan	36	29.0	28.4	88	71.0	71.6

Oulun	19	36.5	39.4	33	63.5	60.6
Lapin	7	17.9	15.1	32	82.1	84.9
Ruotsissa	—	—	—	1	100.0	100.0
Koko maa	267	27.6	26.5	699	72.4	73.5

Näiden *järjestöjen* mukaan jaoiteltuina, joiden alaisina tai yhteydessä opintokerhot toimivat jakautuvat edellämainitut opiskeluryhmät seuraavasti:

	Opintoryhmiä:			Jäseniä	
	1948—49	1949—50	miehiä	naisia	yhteensä
SKP:n osastojen	374	294	3,039	1,251	4,290
Sos.-dem. työväenyhd.	181	165	1,475	903	2,378
Ammattiosastojen	181	120	1,118	426	1,544
SKDL:n osastojen	170	107	944	564	1,508
Sos.-dem. nuor. os.	62	81	630	503	1,133
Demokr. nuor. os.	103	73	522	387	909
Sos.-dem. naisyhd.	49	46	—	699	699
Demokr. naisyhd.	20	24	—	275	275
V.- ja U.-seurojen	15	11	130	91	221
Pienviljelijäos.	13	9	113	51	164
Sivistystyöjärj.	9	5	34	13	47
Sos.-dem. raittiusos.	4	4	36	43	79
SNS-osastojen	5	3	45	27	72
Muiden järjestöjen	7	6	79	30	109
Itsenäisiä	18	18	254	197	451
Kaikkiaan	1,211	966	8,419	5,460	13,879

Opintokerhojen ainevalinta kolmena viimeksi kuluneena toimintakautena ilmence seuraavasta, jossa järjestyksen määrääjäksi on otettu työkausi 1949—50.

	1947—48	1948—49	1949—50
Sosialismi ja työväenliike	270	336	245
Kunnallistieto	125	87	98
Järjestötehtävät	97	111	97
Sosiaalipoliittikka ja yhteiskunnallisen taloustiede	21	39	77
Kaunokirjallisuus, kirjallisuuden historia	83	74	55
Yhteiskuntaoppi	48	60	53
Valtiotietoa, valtiollista historiaa ja kansainväl. kys.	37	94	49

Ammattiyhdistystieto	65	78	41
Suullinen esitystaito	47	35	39
Sielutiede, siveysoppi, kasvatustieteet ja itsekasvatus	22	56	37
Näyttämötaito ja juhlatoin.	42	42	26
Suomenkieli	20	18	17
Kotitalous	16	8	15
Kirjanpito	11	16	14
Historia	—	—	12
Ruotsinkieli	16	23	11
Luonnontieteet	—	—	7
Esperanto	6	12	5
Laskento ja mittausoppi	7	7	5
Maatalousaineet	11	11	4
Musiikki ja musiikkioppi	—	—	4
Englanninkieli	17	5	3
Espanjankieli	—	—	2
Venäjänkieli	9	1	1
Muut aineet	54	48	26
Yleisohjelmaiset kerhot	49	50	23
Kaikkiaan	1,073	1,211	966

2. Opintokerhoille jaetut valtionavustukset 1950.

Valtionavustuksen jaossa 1950 jaettiin kirjoina annettua avustusta kaikkiaan 477 opintoryhmälle, joista 1 ryhmä on peruuttanut hakemuksensa, yhteensä mk 405,000:—, jolloin avustus 401 ryhmälle oli 900:—, 44 ryhmälle 650:— ja 31 ryhmälle 500:—. Edellisenä vuotena jaettiin kaikkiaan 696 opintoryhmälle yhteensä mk 596,400:—. Valtionavustusta hakiessaan ilmoittivat edellämainitut opintoryhmät joko ainoana tai pääaineenaan ryhtyvänsä opiskelemaan opintokautena 1950—51 seuraavia aineita:

Sosialismia ja työväenliikettä	103
Kunnallistietoa	97
Suullista esitystaitoa, juhla- ja kulttuuritaitoa	40
Taloustiedettä	39
Yhteiskuntaoppia	39
Kaunokirjallisuutta ja kirjallisuuden historiaa	26
Järjestötehtäviä	22
Sielutiedettä ja kasvatustietoa	18
Ammattiyhdistystietoa	9
Suomenkieltä	7

Keskustelukerhoja	5
Vieraita kieliä	5
Kotitaloutta	5
Laskentaa	5
Valtiotietoa	5
Luonnontieteitä	4
Esperantoa	3
Kirjanpitoa	3
Maantiedettä	3
Maataloutta	3
Historiaa	2
Filosofiaa	1
Muita aineita	14
Yleisohjelmaisia	19
Yhteensä 477 ryhmää	

Lääneittäin jakautuivat valtionapukerhot seuraavasti:

Uudenmaan lääni	83
Turun ja Porin lääni	70
Hämeen lääni	93
Kymen lääni	32
Mikkelin lääni	17
Kuopion lääni	76
Vaasan lääni	67
Oulun lääni	21
Lapin lääni	18
Yhteensä 477 ryhmää	

Järjestöittäin valtionapukerhot jakautuivat seuraavasti:

SKP:n osastojen kerhoja	120
Sos.-dem. työväenyhdistysten kerhoja	90
Sos.-dem. nuorisosastojen kerhoja	53
SKDL:n osastojen kerhoja	50
Ammattiosastojen kerhoja	47
Sos.-dem. naisosastojen kerhoja	42
Demokraattisten nuorisosastojen kerhoja	20
Demokraattisten naisosastojen kerhoja	14
V.- ja U.-seurojen kerhoja	5
Pienviljelijäosastojen kerhoja	4
Sos.-dem. raittiusosastojen kerhoja	3
SNS-osastojen kerhoja	3

Sivistystyöjärjestöjen kerhoja	2
Muiden järjestöjen	10
Itsenäisiä kerhoja	14
Yhteensä 477 ryhmää	

3. Kurssitoiminta.

Kertomusvuoden aikana on järjestetty seuraavat kurssit:

1. Erikois- ja keskuskurssit.

Kurssit	Paikka	Aika	Luento- ja Osan- opastus- ottajia tunteja	Ohjaaja
Psykologian kurssit	Tervalaampi	15—22.7	24	41 Kaisa Salonen
TSL:n ruots. siht. kunnal- listiedon kurssit.	Kauniainen	30.7— 5.8	27	30 Anna Bondestam Lars Lindeman
Yhteiskuntatiedon kurssit				
(1. Ammattiyhd. tieto	»	30.7—		A. Saarela-J.
2. Työv. liikkeen hist.)	»	8.8	35	57 O. Valavaara
Pohjoismaiset merimies- kurssit (suom.kiel.ryhm. Lohja ja ruotsinkiel. ryhm.)	»	17—30.10	19	110 B. Johansson O. Lindberg
Ohjelmaohjaajain kurssit (Työväen ohjelmapalve- lu ja TSL)	Kauniainen	7—20.9	54	67 Matti Heiskanen Anni Vallanti
Seuraohjaajain ohjelma- ja valistuskurssit (TUL ja TSL)	Pajulahti	25.9— 4.10	30	91 Toivo Salonen Anni Vallanti
Yhteensä 6 keskuskurssit			189	396

2. Aluekurssit.

Kunnallistiedon opinto-ohj. kurssit (Hämeenlinnan ja Hausjärven stj.)	Hämeenlinna	16—22. 4	43	41 Paavo Niemi
Kunnallistiedon kurssit (Imatran stj. ja TSL)	Imatra	5—13. 8	16	30 Paavo Niemi
Näyttämöt. opast. kurss.	Eura	6—11. 8	16	20 Anni Vallanti
Yhteensä 3 aluekurssit			75	91

3. Paikalliset kurssit. (Sivistystyöjärjestöt)

Kurssit	Paikka	Aika	Osan- ottajia	Luento- ja opastus tunteja	Ohjaaja
Puheenjohtajien kurssit (Helsingin stj.)	Helsinki	9—20. 1	38	14	Hannes Kasanen
Sihteerien kurssit (Helsingin stj.)	»	9—20. 1	45	12	Hannes Kasanen
Juhlatoimintakurssit (Turun stj.)	Turku	12—18. 2	54	20	Allan Salo
Kirjanpidon kurssit (Hausjärven stj.)	Ryttylä	14—28. 2	30	18	Veikko Laine
Kirjanpidon kurssit (Jyväskylän stj.)	Vaajakoski	3—17. 3	18	14	Paavo Koskensisilta
Järjestötehtävien kurssit (Forssan stj.)	Forssa	19—23. 3	14	16	Olavi Lindberg
Kirjanpidon kurssit (Jyväskylän stj.)	Jyväskylä	17—29. 4	16	14	Paavo Koskensisilta
»	Vesanka	23—30. 4	12	14	»
Järjestötehtävien kurssit (Nokian stj.)	Nokia	18—20. 4	10	9	Sulo Valoranta
»	Siuro	»	15	9	»
Järjestötehtävien kurssit (Porin stj.)	Pori	19—21. 4	14	9	Olavi Lindberg
Rahastonhoitajan kurssit (Kemin stj.)	Kemi, Paattio	23—26. 5	18	12	
»	Kemi, Ritikka	23—26. 5	32	12	
»	Kemi, Karjalahti	23—26. 5	15	12	
Opintotyökurssit (H:gin stj.)	Helsinki	9—20. 10	15	25	Hannes Kasanen
Kurssit pub. joht. ja siht. (H:gin stj.)	Helsinki	13—24. 11	59	32	»
Toimitsijain iltakurssit (Janakkalan stj.)	Turenki	6—10. 11	22	13	Paavo Niemi
»	Napiala	12—16. 11	15	13	»
»	Leppäkoski	17—22. 11	10	13	»
»	Vähikkälä	23—28. 11	13	15	»
»	Hyvikkälä	3—7. 12	12	15	»
»	Mallinkainen	10—14. 12	16	13	»
Yhteensä 22 paikalliset kurssit			493	324	

4. Opintopäivät.

Kurssit	Paikka	Aika	Osan- ottajia	Luento- ja opastus tunteja	Ohjaaja
Opintokerhojen päivät	Paaslahti	31. 1	88	4	Hannes Kasanen
Opintokerhojen päivät	Kiuruvesi	7. 2	19	4	»
Iisalmen stj.	Iisalmi	12. 2	8	4	»
Rovaniemen stj.	Rovaniemi	17. 3	20	3	Kerttu Värn
Porin stj.	Pihlava	16. 4	10	4	Olavi Lindberg Arvi Kontula
Ruoveden stj.	Ruovesi	7. 5	20	4	Paavo Niemi
Opintokerhojen päivät	Tornio	25. 5	32	4	Kerttu Värn
Yhteensä 7 opintopäivät			197	27 t.	

Kaikkiaan pidettiin 31 kurssit ja 7 opintopäivät, joilla yhteensä oli 954 osanottajaa ja 838 luento- ja opastustuntia. Tämän lisäksi ovat liiton toimihenkilöt avustaneet liiton jäsenjärjestöjen ja useiden muitten järjestöjen kursseja luennoimalla ja antamalla opastusta näillä kursseilla.

4. Liiton toimihenkilöiden matkat ja luennot.

TSL:n toimihenkilöt ovat luennoineet liiton ja sen eri jäsenjärjestöjen tilaisuuksissa seuraavasti:

Toimistosihteerin Oiva Valavaara:	tuntia
järjestötoiminta	51
työväenliikkeen historia	44
sivistystyö	48
yhdistyslainsäädäntö	8
Opintosihteeri Kaisa Salonen:	
psykologia, kasvatus-, opintotyö	140
Opintosihteeri Annikki Saarela-Johansson:	
valtio-oppi	6
työväenliikkeen historia ja ammattiyhdistysliike	22
opinto- ja kasvatustyö	32
Opintoneuvoja Hannes Kasanen:	
järjestötehtävät	86
opintotyö	61
muut	27

	tuntia
Opintoneuvoja Paavo Niemi:	
kunnallistieto	135
opintotyö	59
järjestötehtävät	13
Opintoneuvoja Anni Vallanti:	
suullinen esitystaito	89
ohjelmakulttuuri	69
opintotyö	33
muut	13
Opintoneuvoja Olavi Lindberg:	
järjestötehtävät	73
opintotyö	64
muut	16
Opintoneuvoja Kerttu Värn:	
järjestötehtävät	69
opintotyö	36
juhlatoiminta	23
muut	6
Yhteensä	1,223

Tilastossa esiintyvien luento- ja opastustuntien lisäksi ovat *opintoneuvojat* suorittaneet varsinaisena työnään jatkuvia kerhokäyntejä ja suoranaista neuvontatyötä.

Matkat:

Toimistosihtööri Oiva Valavaara	34	matkaa, yht.	68	matkapäivää
Opintosihtööri Kaisa Salonen ...	21	»	»	41
Opintosihtööri Annikki Saarela-Johansson	22	»	»	22
Opintoneuvoja Hannes Kasanen	13	»	»	62
» Paavo Niemi	28	»	»	195
» Anni Vallanti ...	38	»	»	111
» Olavi Lindberg ..	54	»	»	229
» Kerttu Värn	28	»	»	131
Yhteensä	238	matkaa, yht.	859	matkapäivää

XIV. Kirjeopisto.

Kirjeopistossa opiskeli v. 1950 2,552 (v. 1949 3,155) yksinopiskelijaa ja 867 (v. 1949 983) opintokerhoa, joissa yhteensä oli jäseniä 8,653 (v. 1949 10,785), joten kirjeopiston johdolla opiskelevia on ollut kaikkiaan 11,205 (13,940).

Yksinopiskelijoista on 325 opiskellut varhaisnuorten ohjaajain kirjekurssia, 272 työmaaluottamusmiesten tehtäviä, 220 SAK:n kesäkoulun valmistuskurssia, 172 ammattiosastojen kirjanpitoa ja taloudenhoitoa, 139 Sirola-opiston valmistuskurssia, 137 järjestötehtäviä, 125 suomenkieltä, 122 Työväen Akatemian valmistuskurssia, 105 Ammattiyhdistysopiston valmistuskurssia, 88 sosialidemokratian ohjelmaa ja menettelytapoja, 84 ammattiyhdistystietoa, 77 Demokraattisten Nuorten peruskurssia, 74 kunnallistietoa, 73 Työläisliiton kesäkurssin valmistuskurssia, 72 opinto-ohjaajan tehtäviä, 63 ruotsinkieltä, 41 työläinsäädäntöä, 40 työväenyhdistysten kirjanpitoa ja taloudenhoitoa, 38 laskentaa, 35 psykologiaa, 34 sosialismin perusteita, 28 suullista esitystaitoa, 27 englantia, 20 venäjää, 20 puhetaitoa, 15 sanomalehtien kirjeenvaihtoa, 14 kansantaloutta, 14 tuotantokomiteat-kurssia, 10 esperantoa, 10 asiakirjain laatimista, 10 materialistisen historiankäsitteiden alkeita, 9 kauppatyölainsäädäntöä, 7 SLTL:n jäsenmaksurahastajain kirjekurssia, 5 Työn Nuorten peruskurssia, 5 Maa- ja sekatyöväen liiton kirjekurssia, 4 SKDL:n ohjelmaa ja menettelytapoja, 3 näyttelijätaidon kirjekurssia, 3 sähkötekniikan alkeita, 3 teollista demokratiaa, 2 sosiaalipolitiikkaa, 1 mittausoppia, 1 rautatiekirjekurssia, 1 sosialidemokraattista naisliikettä, 1 espanjaa, 1 kodinhoitoa, 1 maanviljelysoppia, 1 Suomen valtiosäädäntöä.

Opintokerhoista on 150 (opiskelijoita 1,467) opiskellut Demokraattisten Nuorten peruskurssia, 89 (opiskelijoita 898) kunnallistietoa, 76 (opiskelijoita 786) järjestötehtäviä, 59 (518) varhaisnuorten ohjaajain kirjekurssia, 55 (610) ammattiyhdistystietoa, 42 (407) SKDL:n ohjelmaa ja menettelytapoja, 30 (304) suullista esitystaitoa, 29 (227) opinto-ohjaajan tehtäviä, 28 (295) ammattiosastojen kirjanpitoa ja taloudenhoitoa, 26 (310) työläinsäädäntöä, 23 (234) sosialidemokratista naisliikettä, 23 (252) suomenkieltä, 20 (158) työväenyhdistysten kirjanpitoa ja taloudenhoitoa, 19 (172) englantia, 19 (221) rautatiekirjekurssia, 18 (175) teollista demokratiaa, 18 (184) työmaaluottamusmiehen tehtäviä, 17 (171) puhetaitoa, 16 (141) sosialismin perusteita, 13 (126) psykologiaa, 12 (121) laskentaa, 10 (105) sosialidemokratian ohjelmaa ja menettelytapoja, 9 (79) Maa- ja sekatyöväen liiton kurssia, 8 (76) materialistisen historiankäsitteiden alkeita, 8 (68) ruotsia, 7 (73) Työn Nuorten peruskurssia, 5 (43) kodinhoitoa, 5 (56) maanviljelysoppia, 5 (68) kansantaloutta, 5 (43) näyttelijätaidon kirjekurssia, 5 (76) tuotantokomiteat-kurssia, 4 (36) esperantoa, 3 (26) asiakirjain laatimista, 2 (37) Ammattiyhdistysopiston valmistuskurssia, 2 (16) SAK:n kesäkoulun valmistuskurssia, 1 (8) Työväen Akatemian valmistuskurssia, 1 (6) Sirola-opiston valmistuskurssia, 1 (24) mittausoppia, 1 (4) venäjää, 1 (7) espanjaa, 1 (14) sanomalehtien kirjeenvaihtoa, 1 (11) kauppatyölainsäädäntöä.

Kuluneen vuoden aikana ilmoittautui 1,111 (v. 1949 1,052) uutta yksityistä opiskelijaa ja 206 (v. 1949 368) opintokerhoa kirjeopistoon. Kirjekurssinsa loppuun suoritti 381 (v. 1949 472) yksityistä opiskelijaa ja 114 (v. 1949 143) opintokerhoa, joissa oli opiskelijoita 1,268. Opintonsa loppuun suorittaneiden oppilaiden lukumäärä oli yhteensä 1,649 (v. 1949 1,999).

XV. Julkaisutoiminta.

1. Työläisopiskelija.

Liiton äänenkannattaja Työläisopiskelija ilmestyi v. 1950 säännöllisesti kerran kuukaudessa, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, yhteensä 9 numeroa, joissa kaikkiaan oli 209 (v. 1949 210) sivua. Lehden painos on ollut keskimäärin 3,000 kpl. Vapaakappaleina on lehteä jaettu liiton edustajiston toimikunnan jäsenille ja jäsenjärjestöjen toimistoihin yhteensä 525 vuosikertaa ja liiton jäsenjärjestöjen perusjärjestöille alennettuun hintaan tilaamana 813 vuosikertaa, minkä lisäksi lehteä on tilattu 200 mk:n hinnasta vuosikerta. Näitä tilauksia oli syyskaudella 727.

Lehdestä on liitoile koitunut 340,382 markan tappio.

2. Opaskirjaset ja mainoslehtiset.

Kuluneen vuoden aikana on kirjeopiston esittelylehtisestä »Tiedätkö, osaatko, ymmärrätkö» otettu uusittu 10,000 klp:n painos ja kirjeopiston mainostamistarkoituksessa julkaistu kuvitettu lento-lehtinen »Työväen Sivistysliiton Kirjeopisto on juuri Sinun koulusi», painos 10,000 kpl. Työväen Kuvataiteiden toimikunnan työn tunnetuksi tekemiseksi julkaistiin laaja esittelylehtinen »Kansa tarvitsee taidetta — taide tarvitsee kansaa» painos 5,000 kpl. Työläisopiskelija-lehden mainostamiseksi laadittiin kuvitettu lehtinen »Tällaistaahan se on —», painos 4,000 kpl.

Näiden lisäksi on julkaistu useita muita pieniä mainoslehtisiä ja uusittu jatkuvasti yleisiä ohjelehtisiä ja kerhopapereita.

3. Opintosuunnitelmat ja kirjekurssit.

Liiton toimesta on v. 1950 julkaistu seuraavat opintosuunnitelmat ja kirjekurssit:

a. Opintosuunnitelmat:

Laat. Into Kallio: *Kunnallistietoa jokaiselle*, uusi painos 500 kpl.

Laat. Oiva Valavaara: *Työväen kysymys ja työväenliike Suomessa*, painos 500 kpl.

» Kaisa Salonen: *Opimme näkemään*, opintosuunnitelma laadittu R. Broby-Johansenin kirjan »Arkitaide—maailmantaide» perusteella.

» Lilli Pohjola: *Maxim Gorki: Lapsuuteni ja Nuoruuteni yliopistol*, kaunokirjallinen suunnitelma, monistettu.

b. Kirjekurssit:

Paperiteollisuustyöväen kurssi, laat. Paperiteollisuudentyöntekijäin liitto, opk. 1—4, painos 400 kpl.

Työn Nuorten peruskurssi, laat. S. Sosialidemokraattinen Nuorisoliitto, opk. 1—2. 700 kpl.

Demokraattisten Nuorten peruskurssi II, laat. Demokraattinen Nuorisoliitto, 3 opk., painos 300 kpl.

Näyttelijätaidon kirjekurssi, laat. Anni Vallanti, 6 opk.

Ammattiyhdistysopiston kirjeellinen valmistuskurssi, laat. Ammattiyhdistysopisto, 16 opk.

Ammattiyhdistysopiston valmistuskurssin sosiaalipolitiikka, laat. Helvi Halme, 4 opk.

Ammattiyhdistysopiston valmistuskurssin kansantalous, laat. V. E. Heikkilä, 5 opk.

Kunnallistieto III (kunnallisvero), laat. Aaro Mäkelä, 5 opk.

Kaikkiaan on uusittu ja valmistettu 4 opintosuunnitelmaa ja 8 kirjekurssia.

XVI. TSL:n edustus yleisluontoisissa kokouksissa, järjestöissä ja toimikunnissa.

Paitsi jäsenjärjestöjensä edustajakokouksissa, eräiden järjestöjen merkkipäivillä ja neuvottelukokouksissa on liitto kuluneen vuoden aikana ollut edustettuna: Valtion Kansansivistyslautakunnassa edustajina Yrjö Kallinen ja Nestori Parkkari; Valtion Kirjastotoimikunnassa Lyyli Takki; Helsingin Yliopiston Kansansivistystoimikunnassa Arvi Hautamäki, varalla Kaisa Salonen; Kansansivistystyön Maailmanliiton Suomen osaston edustajistossa Arvi Hautamäki ja saman johtokunnassa Xenia Parros; Sivistysjärjestöjen Kansankonservatorion hallintoneuvostossa Liisa Mustonen, Väinö Pesola ja Vilho Juurelma; Työväen Akatemian hallintoneuvostossa Arvi Hautamäki ja Oiva Valavaara; Ammattiyhdistysopiston johtokunnassa Arvi Hautamäki; Suomalaisen Kirjallisuuden edistämisrahaston valtuuskunnassa humanistisessa osastossa Lyyli Takki, varalla

Sylvi-Kyllikki Kilpi sekä saman yhteiskunnallisessa osastossa R. H. Oittinen, varalla Kaisa Salonen; Yhteismainos O:yyssä ja Kansan Elokuva r.y:ssä Arvi Hautamäki; Suomen Nuorisojärjestöjen Edustajistossa Annikki Saarela-Johansson; Neuvostoinstituutin johtokunnassa Arvi Hautamäki; Suomen Akatemian lautakunnassa R. H. Oittinen; Suomen Ylioppilaskuntien liiton yhteistyötoimikunnassa Annikki Saarela-Johansson ja Kaisa Salonen sekä Suomi-Neuvostoliitto-Seuran kasvatustopillisessa toimikunnassa Arvi Hautamäki ja Kaisa Salonen.

XVII. Kansainvälinen toiminta.

Työväen Sivistysliittojen kansainvälisen liitto (The International Federation of Workers' Educational Associations), jonka jäsen Työväen Sivistysliitto on, piti Pariisissa 12—15/5 1950 kongressin ja liitto edusti siellä varapuheenjohtaja R. H. Oittinen.

Kurssilaisvaihtoa järjestettiin Ruotsin sivistysliiton kanssa ja Ruotsin Arbetarnas Bildningsförbundin järjestämällä eri kursseilla olivat TSL:n edustajina Meeri Kalavainen, Lahja Simonen, Terttu Hautamäki-Hiltunen, Lars Lindeman, Johannes Koikkalainen, Erkki Espola, Kaisa Salonen, Cecil Svanbäck ja Åke Nässling. Vastavuoroisesti oli Ruotsista TSL:n ruotsinkielisen sihteeristön kursseilla elokuussa seitsemän ruotsinmaalaista osanottajaa.

7/1—30/3 1950 välisenä aikana järjestetyllä kansainvälisellä työväen sivistysliittojen ns. Holly-Royde kurssilla Englannissa, Manchesterissa olivat Suomesta Armas D. Siimes, Thelma Nyman ja Eeva Kaukinen. Opetusministeriö oli näille osanottajille kullekin myöntänyt 50,000 markan apurahan.

Nordiska Folkhögskolan i Geneve (ns. Geneve-koulu)-kurssilla 18/5—15/7 1950 välisenä aikana edustivat Suomea Mirjam Berg ja Ahti Fredriksson. Apurahat näille kursseille saatiin Kansansivistystyön Maailmanliiton Suomen osaston kautta opetusministeriöltä.

16—19/8 välisenä aikana järjestettiin Ruotsissa Sigtunassa opintokerhotyötä harjoittavien järjestöjen välinen opintokerhokonferenssi. Työväen Sivistysliittoa edustivat Oiva Valavaara, Anna Bondestam, Berndt E. Johansson ja Xenia Parros. Näiden lisäksi olivat konferenssia seuraamassa liiton opintoneuvojat Anni Vallanti ja Paavo Niemi.

Suomi-Neuvostoliitto-Seuran kautta on liitto ollut yhteydessä Neuvostoliiton kulttuurijärjestöön Voksiin.

XVIII. Liiton hallinnassa olevat rahastot.

Liiton hallinnassa olevien Työväen Sivistysrahaston ja Johan Sönnisen rahaston varainhoidosta, kartuttamisesta ja korkovarain käytöstä mainittakoon seuraavaa:

Työväen Sivistysrahaston pääomavarat olivat 1. 1. 1950 530,915: —. Vuoden aikana karttui korkotuloja 30,530: — ja 400,000: — liiton varoja siirrettiin rahastoon. Rahaston varoista myönnettiin apurahoja opiskelua varten Työväen Akatemiassa ja Sirola-opiston kursseilla lukuvuonna 1949—1950 mk 40,000: —. Rahaston kokonaisvarat 31. 12. 1950 olivat mk 921,445: —.

Johan Sönnisen rahaston varat 1. 1. 1950 olivat mk 87,492: —. Korkotulot vuoden 1950 aikana olivat mk 5,030: —, joten kokonaisvarat 31. 12. 1950 olivat mk 92,522: —.

XIX. Liiton talous.

Liiton taloudellinen asema kertomusvuoden päättyessä ja taloudellisen toiminnan yksityiskohtainen tulos vuonna 1950 ilmenevät seuraavasta:

Omaisuuksien tila.

Vastaavaa:

I Varsinaisen omaisuus:

A. Rahoitusomaisuus:

1. Rahat ja pankkisaatavat	2,701,529: —
2. Tilisaamiset	1,499,756: —

B. Vaihto-omaisuus:

1. Kirjavarasto	76,685: —
-----------------------	-----------

C. Käyttöomaisuus:

Aineellinen:

1. Kalusto	1: —
Lisäys v. 1950	252,978: —
	252,979: —
Poisto v. 1950	252,978: —
	1: —
2. Kirjasto	1: —
Lisäys v. 1950	10,264: —
	10,265: —
Poisto	10,264: —
	1: —
3. Muu käyttöomaisuus	
Arvopaperit	1,370,513: —
	mk 5,648,485: —

Vastattavaa:

I Vieras pääoma:

A. Lyhytaikainen:

I. Tilivelat	121,740: —	
II Rahastot:		
Työväen Sivistysrahasto	930,915: —	
Annettu avustuksia	40,000: —	
	890,915: —	
Korkotuloja	30,530: —	921,445: —
Joh. Soinisen rahasto	87,492: —	
Korkotuloja	5,030: —	92,522: —
III Siirtyvät erät:		
Käyttämättömiä avustusva-		
varoja	182,062: —	
Varattujen varojen tili	3 136,032: —	3,318,094: —
IV. Oma pääoma:		
Puhdas omaisuus 1. 1.1950	1,064,535: —	
Tilikauden ylijäämä	130,149: —	1,194,684: —
	mk 5,648,485: —	

Tulostase:*Kulut:*

I Varsinaiset kulut:		
1. Palkat ja palkkiot	3,644,595: —	
2. Vuokrat	345,611: —	
3. Korkomenot	35,560: —	
4. Poistot	263,242: —	
5. Muut varsinaiset kulut:		
Posti- ja puhelinkulut	195,640: —	
Painatuskulut	174,315: —	
Toimistokulut	338,367: —	
Matkakulut	411,093: —	
Ilmoitukset ja sanomalehdet	28,167: —	
Ulkomainen edustus ja oppilasvaihto	210,058: —	
Toimiston muuttokustannukset	175,747: —	
Sekalaiset kulut	402,584: —	
Siirr. var. Työväen Sivistysrahastoon	400,000: —	
Työläisopiskelijan tappio	340,382: —	
Kirjeopiston tappio	38,696: —	
Kuvataidetoimikunnan tappio	2,810: —	
II 6. Erilaisia avustusvaroja:		
Valtakunnan syrjäseutujen opintovaroja	275,000: —	
Valtion opintokerhovaroja	1,528,000: —	
Valtion luentovaroja	475,000: —	

Merimiesten opintotoimikunnan varoja	830,000: —	
Metsä- ja uittotyöväen opintovaroja	300,000: —	
Metsätyömaiden siirtokirjaston varoja	96,315: —	
Työväenliikkeen kansansivistysopillisen tutki-		
mustoimikunnan varoja	28,405: —	
Ent. Karjalan Kannaksen Rahaston var.	40,000: —	
III Tilikauden ylijäämä	130,149: —	
	mk 10,709,736: —	

*Tuotot:***I Varsinaiset tuotot:**

1. Tuotot:		
Kirjojen välityksestä	72,935: —	
Luentotilauksmaksuista	12,200: —	
2. Korkotuotot	238,163: —	
3. Muut varsinaiset tuotot:		
Jäsenmaksut	2,716,218: —	
4. Valtionavustukset:		
Liiton varsinainen valtionap. ...	4,097,500: —	
Valtakunnan syrjäs. opintov. ...	275,000: —	
Valtion opintokerhovaroja	1,528,000: —	
» luentovaroja	475,000: —	
Metsä- ja uittotyöv. opintov. ...	300,000: —	
Työväenliikkeen kansansivistys-		
op. tutkimustoimik. var.	28,405: —	6,703,905: —
5. Merimiesten opintotyöhön:		
Kauppa- ja teollisuusmin.	400,000: —	
Sosiaaliministeriöltä	80,000: —	
S. Merimies-Unionilta	350,000: —	830,000: —
6. Erilaisia avustusvaroja:		
Ent. Karjalan Kannaksen var.	40,000: —	
Metsämiesten säätiön avustus	96,315: —	
	mk 10,709,736: —	

Helsingissä maaliskuun 24 p:nä 1951.

Työväen Sivistysliiton toimikunta.Yrjö Kallinen
puheenjohtaja.Arvi Hautamäki
sihteeri.

Tilintarkastuslausunto.

Työväen Sivistysliiton r.y. edustajiston kokouksen valitsemina olemme suorittaneet liiton sekä sen toiminintaan liittyvien eri toimialojen vuoden 1950 tilien tarkastuksen. Allekirjoittanut Saarimaa on lisäksi osallistunut vuoden varrella toimitettuihin tilinpidon tarkastuksiin. Tarkastuksen perusteella esitämme seuraavaa:

1. Tilinavaus oli oikea.
2. Tilimerkinnät olivat oikeat ja hyväksyttävien tosittein varmennetut.
3. Käteiskassa on vuoden varrella toimitetuissa tarkastuksissa ollut kirjanpidon mukainen. Tilintarkastuksen aikana laskemamme käteiskassa vastasi rahatilin saldoa.
4. Pankkitilien saldot olivat yhdenmukaiset pankkien ilmoitusten kanssa. Arvopaperit ja obligaatiot olivat tallessa.
5. Tilinpäätös oli sekä asiallisesti että muodollisesti oikein laadittu. Omaisuus- ja velkaerät vastasivat tilinpäätökseen merkittyjä määriä.
6. Palovakuutukset olivat kunnossa.
7. Kirjanpito on tarkoituksenmukaisesti järjestetty sekä hyvin huolellisesti hoidettu.

Tarkastuksen aikana tutustuimme vielä edustajiston ja toimikunnan kokousten pöytäkirjoihin sekä muihin liiton toimintaa koskeviin asiapapereihin ja saimme sen käsityksen, että liiton asioita on hoidettu sääntöjen ja edustajiston kokousten ohjeiden mukaisesti.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,
 että tilinpäätös vahvistettaisiin ja
 että tili- ja vastuuvuokkaisu myönnettäisiin vastuuvapaus
 vuodelta 1950.

Helsingissä huhtikuun 3. päivänä 1951.

Fr. Sundqvist.

Artturi Saarimaa.

KKn määräämä tilintarkastaja.